

کودکانی که در خیابان بزرگ می‌شوند

چند سالی می‌شود که دیدن کودکانی که سر چهارراه‌ها یا در متروها و مکان‌های عمومی کلان‌شهرها مشغول به کار هستند، عادی شده است...

سلامت نیوز: چند سالی می‌شود که دیدن کودکانی که سر چهارراه‌ها یا در متروها و مکان‌های عمومی کلان‌شهرها مشغول به کار هستند، عادی شده است؛ با این حال امسال مسئولان سازمان بهزیستی و سازمان رفاه شهرداری می‌گویند، طرح‌هایی تدوین کرده‌اند تا میزان آسیب به این کودکان که مطالعات نشان می‌دهد بخشی از آنان، جامعه بزهکار آینده را تشکیل می‌دهند، به حداقل برسد.

کودکانی که دلسوز ندارند

یک فعال حوزه کارگری با بیان این که روز به روز بر تعداد کودکان کار در کشور افزوده می‌شود، به «#171 حمایت» می‌گوید: متأسفانه مشکلات اجتماعی، از جمله طلاق، با پایین آمدن سطح معیشت مردم و در کنار آن تغییر نوع نگرش آنان به زندگی، افزایش یافته است که این وضع در کلان‌شهرها باعث شده است آمار کودکان کار که اغلب بی‌سرپرست یا بد سرپرست هستند افزایش یابد. «#171 حمید حاج اسماعیلی» معتقد است عاملی که به این مشکل دامن زده است، نبود متولی مشخص برای رسیدگی به امور کودکان کار در کشور است.

وی خاطرنشان می‌کند: شهرداری، نیروی انتظامی و بهزیستی هر یک به شکلی مسئول رسیدگی به این کودکان به شمار می‌روند؛ اما به دلیل این که ستاد مشخصی برای تصمیم‌گیری در خصوص نحوه ساماندهی و مراقبت از کودکان کار وجود ندارد، همچنان این پدیده در جامعه رو به گسترش است و بر شمار کودکان کار بویژه در کلانشهرها افزوده می‌شود.

وی ادامه می‌دهد: روزی نیست که خبر تصادف یا سوء استفاده جنسی از یک کودک کار به گوشمان نرسد؛ گروه‌ها و باندهای زیادی وجود دارند که از این کودکان به عنوان ابزار کار بهره‌می‌کشند و پس از بالارفتن سنشان، بدون هیچ تربیت صحیحی آنان را رها می‌کنند که همین موضوع سبب می‌شود بزهکاران زیادی وارد جامعه شوند.

50 هزار کودک کار داریم

حاج اسماعیلی یادآور می‌شود که این کودکان در مترو بیشتر دیده می‌شوند و در اختیار زنان و مردانی هستند که از آنان سوء استفاده می‌کنند و گروه‌های خاصی نیز وجود دارند که این کودکان را صبح زود در سطح شهر توزیع و در پایان روز جمع‌آوری می‌کنند.

به اعتقاد این فعال حوزه کارگری تنها کار مثبتی که در این باره شده است، به نیمه دوم سال 1380 که دولت و مجلس کنوانسیون بین‌المللی منع کار کودک را پذیرفتند باز می‌گردد. زمانی که این کنوانسیون پذیرفته شد، دولت تعهداتی را بر عهده گرفت که دست‌وپا شکسته به آن عمل می‌شود. به نظر می‌رسد باید سازمان‌های نظارتی بر عملکرد دولت در اجرای مفاد این کنوانسیون نظارت کنند؛ در غیر این صورت همچنان وضع کنونی ادامه خواهد داشت.

وی آمار کنونی کودکان کار در کشور را، به طور تخمینی، بین 250 تا 500 هزار نفر اعلام می‌کند و می‌افزاید: از آنجا که هنوز نهادی آمار دقیقی از تعداد این کودکان تهیه نکرده است، نمی‌توان آمار این کودکان را با دقت اعلام کرد؛ اما به جرأت می‌توان گفت با توجه به این که همه کلان‌شهرها با این مصیبت روبرو هستند و در این میان سهم تهران و مشهد بیشتر از همه است. در این کلانشهرها کودکان کار به وفور سر چهارراه‌ها، مراکز خرید، ایستگاه‌های مترو و مکان‌های عمومی دیده می‌شوند. حاج اسماعیلی خاطر نشان می‌کند: البته عده‌ای از کودکان کار مستقیماً به تکدی‌گری روی نمی‌آورند و به فروش گل، سیگار، فال و حتی پاک کردن شیشه خودروها مشغول می‌شوند و در کل کاری می‌کنند که مردم تصور می‌کنند آنان اختیاری در انتخاب شغل دارند؛ اما در واقع این گونه نیست؛ بیشتر کودکان کار اسیر باندهای خاصی هستند و این کار را به اجبار انجام می‌دهند.

وی با ابراز نگرانی از گسترش این پدیده ناهنجار به شهرهای کوچک‌تر، می‌گوید: دیر یا زود سیطره کودکان کار در کل کشور و شهرهای کوچک هم نمود پیدا می‌کند؛ بنابراین برای جلوگیری از این مشکل باید بررسی‌های بیشتر و کار کارشناسی صورت بگیرد تا مشخص شود چطور می‌شود بعد از این که کودکان کار را ساماندهی کرد، آنان را به جریان طبیعی زندگی در جامعه و کانون خانواده‌ها بازگرداند؟

این فعال حوزه کارگری خاطرنشان می‌کند: جمع‌آوری موقت و ساماندهی سرسری کودکان راهکاری موثر نخواهد بود؛ زیرا به محض بازگشت به جامعه از سوی همان باندهایی که اشاره شد به سرعت شناسایی می‌شوند و به کار قبلی یا گروه‌های خلاف‌کار برمی‌گردند. کودکان کار نیازمند برنامه‌ریزی جدی هستند و پس از ساماندهی باید در مدرسه و مراکز فنی‌وحرفه‌ای مشغول به تحصیل و

حرفه‌آموزی شوند. به عبارت دیگر، راهکار قطعی ساماندهی کودکان کار تحت آموزش قرار دادن آنان و تامین نیازهای زندگی آنان است.

استفاده از ظرفیت‌ها #171 سمن»ها

اما معاون سازمان رفاه و خدمات اجتماعی شهرداری استان تهران درباره طرح ساماندهی کودکان کار که از سوی مدیرکل بهزیستی استان تهران مطرح شده است، به #171 حمایت» می‌گوید: در جلسه مشترک سازمان رفاه و خدمات اجتماعی شهرداری و سازمان بهزیستی که هفته گذشته برگزار شد، مسئولان بهزیستی اعلام کردند طرحی برای ساماندهی کودکان کار تدوین کرده‌اند و در مقابل سازمان رفاه شهرداری نیز آمادگی همه‌جانبه خود را برای پیشبرد این طرح اعلام کرد؛ البته به نظر ما موفقیت این طرح مستلزم پیگیری دایم طرح از سوی بهزیستی و تقسیم کار میان نهادهای مرتبط است.

رضا جهانگیری فرد با بیان این که کلیات طرح ارایه شده، اما جزییات آن هنوز مطرح نشده است، اظهار می‌کند: جزییات این طرح در جلسه نهایی با بهزیستی مشخص می‌شود.

وی می‌گوید: سال گذشته توافقنامه‌هایی با سازمان‌های مردم‌نهاد امضا کردیم تا #171 سمن»ها در شناسایی کودکان کار و ارایه خدمات مددکاری به آنان فعال شوند؛ همچنین درباره نوع خدمات به این کودکان نیازسنجی شده است. وی ادامه می‌دهد: امسال نیز سازمان رفاه و خدمات اجتماعی شهرداری زیرساخت‌های لازم برای اجرای این طرح را فراهم کرده است. به طور کلی پیشنهاد ما برای بهبود وضعیت این کودکان توجه بیشتر به سمن‌هاست.

جهانگیری فرد با تاکید بر این که کودکان کار و خیابان، در واقع، تأمین کننده معیشت یک خانواده هستند و با وجود شغل کاذبی که دارند، نان‌آور خانوار به شمار می‌روند، می‌افزاید: این کودکان برای خانواده‌های‌شان درآمدزایی می‌کنند؛ بنابراین با وجود این که کار کردن کودکان یک ناهنجاری به شمار می‌رود که منع قانونی نیز دارد، نمی‌توان بدون برنامه چنین کودکانی را از این کار منع کرد؛ زیرا ممکن است به خانواده آنان آسیب وارد شود. بنابراین در کنار حمایت‌هایی که باید از کودکان کار صورت بگیرد، باید ساماندهی خانواده‌های آنان، چه از نظر اقتصادی و چه از نظر آسیب‌های اجتماعی، مدنظر قرار گیرد تا دوباره فرزندان‌شان را به خیابان‌ها نفرستند.